

Tekst en uitleg. Zo legde de verschijning van deze reeks op exegetisch terrein de grens bloot tussen ethisch en gereformeerd.

Maar zelfstandige mogelijkheden dienden zich aan voor de gereformeerden. De generale synode van de Gereformeerde Kerken, die in 1914 bijeenkwam te Den Haag, besprak op Grosheides advies het vraagstuk van de bijbelvertaling.³¹ De volgende synode, gehouden te Rotterdam in 1917, besloot vertaalwerk door deskundigen te bevorderen.³² De Gereformeerde Predikantenconferentie stelde daarop in 1918 een commissie in voor de bijbelvertaling, die een begin maakte met de voorarbeid. Voorts verleende de synode van 1917 Lindeboom emeritaat en benoemde Greijdanus tot hoogleeraar voor de nieuwtestamentische vakken aan de Theologische School te Kampen.

Grosheide had deze benoeming verwacht, maar voor Van Veldhuizen was zij een verrassing.³³ Hij begreep echter wat hem te doen stond in verband met zijn moeizaam verlopende vertaalproject en nodigde Greijdanus in november 1917 uit tot deelname. Maar deze sloeg de uitnodiging af. Tegenover Grosheide lichtte hij deze reactie op de uitnodiging als volgt toe:

Het doet mij leed, dat ik meenen moet, beter te doen, ze niet op te volgen. Reeds voor jaren, toen de zaak beginnen zou, stond ik wat sceptisch er tegenover. En dat doe ik nog, ook na het uitkomen van de [buiten de serie *tekst en uitleg* verschenen] vertaling van de Philippenzen [door Van Veldhuizen]. Ik zou niet gaarne ontkennen, dat deze vertaling van beteekenis kan zijn voor eene vertaling, die te eeniger tijd ondernomen zou kunnen worden door onze Gereformeerde Kerken. Maar dat zij eventueel de eenheid van bijbelopvatting zou kunnen doen bestendigen, komt mij nog twijfelachtig voor. (...) Het kan bovendien zijn, dat men eenige vertaling wel niet onjuist kan noemen, en zich toch niet in haar *geest* vinden kan.³⁴

Greijdanus begon zelf zijn colleges in 1918 met de behandeling van deze brief van Paulus. Van Veldhuizen nam het bedanken van de nieuwe hoogleeraar licht op – ‘een weigerend antwoord is jammer, maar nieuwe medewerkers brengen ook bezwaren mee’³⁵ –, maar voor de organisatie van de exegetische arbeid van de volgende decennia is ze van betekenis gebleken. Waar Grosheide de wenselijkheid van een goede bijbelvertaling zwaarder had laten wegen dan algehele geestverwantschap tussen de vertalers, gold voor Greijdanus het omgekeerde.

Grosheide kreeg in Greijdanus een naaste geestverwant en al-lengs vakbekwame collega, die de aanpak van de nieuwtestamentische vakken in dezelfde richting zocht. Hun samenwerking kreeg

²⁷. Recensie van A. van Veldhuizen, *Het evangelie van Marcus*, in: *Gereformeerd Theologisch Tijdschrift*, xv (1914) 409.

Grosheide was niet over elk deel zo kritisch. Vgl. zijn recensie van J. Willemse, *De Openbaring van Johannes*, in 1924 verschenen in *Tekst en uitleg*: ‘Niemand zal het vreemd vinden, dat ik op allerlei punten Greijdanus [diens Van Bottenburg-commentaar op de Openbaring uit 1925] en Willemse eens ben gaan vergelijken, eerder zal hij zich er over verwonderen, te hooren, dat beiden het op tal van punten eens zijn. (...) In de inleiding komt Willemse tot de slotsom, dat we in de Openbaring van Johannes niet hebben de vrucht van menschelijk nadenken, doch het Woord Gods. (...) Alles bijeen genomen mag dit boek van ds. Willemse een aanwinst worden genoemd. Men kan het, geloof ik, den menschen met vertrouwen in handen geven en ze zullen er veel uit leeren.’ *Gereformeerd Theologisch Tijdschrift*, xxv (1924) 525, 526.

²⁸. Van Veldhuizen aan Grosheide, 9 december 1914. *Archief-Grosheide*.

²⁹. J.A.C. van Leeuwen aan Grosheide, 10 augustus 1915: ‘In ‘*Tekst en uitleg*’ valt mijn werk misschien iets uit den aard, doch toen Van Veldhuizen mijnen medewerking vroeg, heb ik mij mijne volledige vrijheid gevindiceerd, om het te doen volgens mijn beginselen en opvatting. Hij stemde daarin toe. Bij de bewerking